

BESEDNIK.

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca.

Velja celoletno 2 gold. 50 kraje. — polletno 1 gold. 30 kraje.

List 13.

V Celovcu 10. julija 1872.

Novoletni dar.

(Spisal Fr. Jaroslav.)

I.

Mati Marta težko diha na postelji; v persih jo tišči kerč. Svetilka medlo berlí v edinej sobi, prenapolnjenej s hišnim orodjem in različne te stvari, stoječe po tleh ali viseče po stenah, delajo prečudne obraze s svojimi sencami. — Marica, osemnajstletno dekle, sedi na klopi, in šiva gorko nogovičje, da bi ga obula materi, ki v enomer tožijo, kako jih v noge zebe; kedaj pa kedaj se ozre proti postelji, in po krasnem bledem obličju šine bolesten čut vsak pot, kedarkoli se materi izvije iz persi težek vzdihljaj.

Mati hujše zastočejo kot navadno; hči skoči s klopi, verže delo iz rok, in šine s svetilko k postelji. Medla svetloba oblije bolnici vpalo, smerti podobno obličje, in samo zakalene oči ter potne kaplje na čelu pričajo, da še bije duša v tem telesu.

„Ali vam je hujše, mati, ne?“ povpraša hči z boječim, negotovim glasom, ter potisne blazino niže pod glavo bolnej, ki je samo z očmi priterdila hčeri, kajti bol jej je bil zaperl besedo.

Marica je šla proti oknu, in roki sklenivši je vzdihnila: „O ti moj križani Jezus, usmili se nas, pomagaj nam!“ Zunaj je bil oster mraz, da je vse škripalo, in mesec je jasno obeval sneženo pokrajino.

„Nocojšna noč je zadnja tega leta,“ dejala je na glas, ter spet sedla na klop, in vzela šivanje v roke. Bog nam daj jutri veselejšega dneva in srečnejšega novega leta, kakor nam ga je bila letos podelila njegova modrost.“ In urno šivaje je iskreno molila na tihem za bolno mater.

Bolnica pak je govorila samo v duhu, ter s težavo in bolečino spela svoji veli roki pod odejo. Oh jaz ubožica, koliko terpim, in že tako dolgo, dolgo. Ljubi Bog, kedaj se me usmiliš, kedaj mi preložiš terpljenje? Oh, jaz ga ponesem v novo leto, s terpljenjem ga pričem, z boleznijo ga pozdravim! Moj Bog, moj Bog! — Odpusti mi, oče nebeški, da tožim svoje križe in težave, ki si mi bil naložil jih. Saj veš, da sem slabotna stvar, bolečine telesne so me premogle, in tudi dušo poterle. Nič več nočem jadikovati zaradi križev in težav, ki si mi jih bil naložil, tudi si ne želim niti dobre volje niti premoženja na zemlji; prosim te edino za srečno zadnjo uro!“ —

Ta hip pa se bolnica kar zgane in zakriči od pretilne bolečine, ki jo je napala, in roki kerčevito stisne.

Marica kvišku pogleda, in zaduší vzdihljaj, kteri se jej je že privil iz persi, da ne bi raztužila matere. Skrivaj je oterla grenke solze, kapljajoče na šivanje, ter molče pazila in poslušala, kaj bi bilo materi treba.

II.

Zunaj brije ostra burja, ter škropi drobni sneg v okna s takim vriščem, da je dekle skoraj boječe pogledovalo proti oknom. „Sveta mati Božja,“ zašepetala je bolnica, kedar je bila bolečina nekoliko odlegla, in je obrisala pot z obraza. — „Ali očeta še ni?“ povprašala je kakor v senju čez nekaj trenutkov.

„Ni jih še!“ odgovorila je Marica, in šla k postelji.

„Moj Bog,“ dejala je bolnica se spametovavši, „da morem kaj takega povpraševati. Pamet mi slabi, spomin me zapušča, kmalo pojde duša iz tega telesa.“

„Ne, mati, ne, vpokójite se!“ tolaži dekle z detinsko ljubeznijo, in pritisne svoje lice na zarušeni ustni bolnici. „Oče kmalu pridejo.“

„Bog ti poverni, dobro moje dete,“ šepče Marta! in solze se jej svetijo v očéh, „Bog ti poverni vso tvojo skerb, tvojo ljubezen in tvoje poterpljenje. Neskončno usmiljenje mi je za černo noč bede in grenkosti podarilo tebe, angelja tolažnika, kteri me blaži in ljubeznivo tolaži. Veruj mi, moja Marica, oče nebeški ti poverne ves trud in vso skerb, poverne ti s srečno prihodnostjo tu na zemlji, in z večnim plačilom v nebesih. Taka ljubezen, ki jo ti skazuješ meni, ne ostane nepovernjena, Bog poplača stotero vse, karkoli dobrega storimo. Nu, le še malo poterpi z menó, saj me Bog kmalu pokliče k sebi, in takrat bode konec tudi tvojemu terpljenju.“

„Oh mati, ne govorite takisto,“ milo zaprosi dekle, in rahlo boža s premertima rokama materino obličje. „Nikar mi ne delajte tolikih grenkosti, nikar mi ne tergajte serca. Vsaj ste vi popred sto- in stokrat več storili zá-me, nego je ta malenkost, ki jo sedaj z dolžnosti skazujem vam, in kar bi storila vsaka hči v enakih okolnostih.“

„Ali meniš, da res, da so vse take? Ne verjemi tega, maloktera bi toliko storila in preterpela. Ostani dobra in pobožna tudi vprihodnje, ohrani čisto serce, kakoršná ti je bilo podelilo nebo, in ne bode te strah obdajal takrat, kedar bode treba stopiti pred ostrega sodnika, pred kterega tudi jaz kmalu stopim.“

„O mati, lahko se še oberne na boljše, če je Božja volja,“ tolaži Marica mater in sebe, ter siloma ustavlja solze. „Da bi se le oče kmalu vernil iz mesta z zdravili in z nakupljenimi stvarmi, in jutri bodedo praznovali

srečno veselo novo leto. Mati, bodele videli, da bode res tako.“

„Upaj le, upaj, duša moja!“ odgovorila je bolnica, „ali prederzno ne tirjaj od očeta nebeskega. On že vé, česa potrebujemo, in kaj nam je v prid in blagor. Gotovo bi bil usmiljeni Bog že poslal mi angelja smerti, da nisem popred nepremišljeno in nepoterpežljivo tožila čez svoje križe in težave.“

„Mati, mati, izbijte si iz glave take mračne misli,“ prosi Marica z milim tresočim glasom, in da bi besedo napeljala na kaj drugega, dejala je: „Ravno tako se mi dozdeva, kakor če bi kedo stopal proti hiši; morebiti so oče?“

„Niso ne, Marica,“ odgovorila je mati. „Burja takov šum nareja, slovo jemlje od starega leta. — Oče bodo imeli težavno pot v tej vihrici. Ali te nič ne zebe, mene celo pod odejo mraz prehaja. Ali nimaš derv, kaj?“

„Nekaj jih je še, če tudi pičlo,“ vzdihnila je Marica in premerti roki pritisnila ob peč. „As, kako je merzla, malo moram zakuriti, če ne, se bode kar krog peči začel led delati.“

Šla je ven, založila in zapalila, ali goreti ni hotelo nič kaj, kajti derva so bila mokra.

III.

Stara ura na steni se sproži in odbije ednajsto; čudno doni po otožnej sobi. Marica, ki je čepé pri peči se že malo pogrela, skoči na tla in k materi, ki je tiho ležala. „No mati, sedaj se bodele malo ogreli. Čakite, hitro vam dodelam tudi nogovičje, ki vas bode grelo. Oh, da bi le že oče kmalu prišli!“

Dekle zopet sede k delu, in urno šiva pri tlečej svetilki, ktereje je olje jelo pohajati. Mati je ves čas molčala, zunaj pa je neusmiljeno brila burja, ne zmenivši se za prezebajoče in pomanjkanje terpeče ljudske terpine.

„Kaj ne mati,“ oglasilo se je skerbljivo dekle, „kaj ne, da vam je nekoliko boljše, da vam odlega, kaj?“

„Le za nekaj hipov,“ vzdihnila je mati. „Prav taka sem, kakor tvoja nenalita svetilka; ki bi rada gorela, pa nima olja.“

In na novo je omolknila. Ura kaže že četertinko čez enajsto, a očeta le še ni od nikoder; kaj bode! Tramovi na hišini strehi kar škripljejo, tako silovita je nočojnja burja; Marica je na videz vsa v šivanje zamisljena.

Ura odbije dve četertinki čez enajsto. Marta povzdigne glavo in pravi: „Marica, mene je jelo skerbeti, kje je oče ostal. Poludvanajsta je že, pa ga še sedaj ni domu; da se mu vsaj ni kaj žalega prigodilo! kaj praviš ti?“

„Oh mati!“ odgovori dekle, „tudi mene že zelo skerbí, pa se nisem vam upala razodeti.“

„Marica, ko bi se ti ne plašila, ko bi se ti upala, ter šla očetu malo naproti. Vsaj do križa, kaj? Ogerni očetov stari plašč. Če se ne bojiš, kar pojdi v Božjem imenu.“

„Koj, kar koj mati!“ vsklikne dekle. „Kar napravim se, pa grém. Gledite, obutev je že dodelana. Obujte si jo,“ dejala je, vzela očetov plašč, in se ogernila z njim.

„Bodem že, če bode moč,“ odgovorila je mati. „Tudi bodem čula in molila, da bi te varoval tvoj angelj varuh.“

„No mati, sedaj pa grem,“ oglesi se Marica, ko je bila popolnoma napravljena, in je stopila k postelji. „Do križa, pravite, ne? No z Bogom, kmalu se vernem z očetom.“

„Daj, da te še prekrižam, preden greš, ljubo dete,“ pravi mati. Dekle se skloni, in mati jej prekriža čelo

rekoč: „No, le pojdi v imenu Boga očeta in sina in svetega Duha. Amen.“

Marica je šla; buriya jej je brila tako silno nasproti, da je le s težavo mogla naprej, in drobni sneg jej je neslo v obraz tako, da skoro ni mogla gledati. Ali ni se zmenila za vso to zimsko vihrico, v imenu Božjem je stopala pogumno in neplašljivo naprej proti križu.

IV.

Uboži mož Martin je bil ta dan brezvspešno prodajal svojo robo po mestu, skoraj nihče je ni maral; naposled je vendar našel toliko usmiljenega prekupčevalca, ki mu je vergel tretjino cene za izdelano robo. Z ene strani razveseljen, z druge pa užaljen, hití v lekarnico po lek, in k branjevkam po potrebni živež, in s takim bremenčekom obložen se že pozno napoti proti domu.

Ali ubožec ves premert od mraza in ves oslavljen od gladú skoraj ne more naprej, nogé ga ne nesó. Že gleda in premišlja, kje bi poiskal prenočevanja, čeravno vé, da bolete žena in hči v največjih skerbéh, ako izostane. Gleda in premišlja, kam bi zavil, v katero gostilnico. Pride do ene, ali notri je silen hrup, godba in ples. Čuje se zabavljivo govorjenje proti slovenstvu, zasmehevanje sv. vere in cerkve, razlega se ostudna kletev, kaj je to? Nemškutarska množica obhaja svoj „Kneipenfest“.

Nejevoljen se oberne od hiše, ter zavije drugam, kar ta hip začuje zači neznan glas: „Stojte, prijatelj! Ali morebiti veste, kje je dom N—jev? Rad vam kaj dam, če mi greste pokazat.“

„Vem za dom, ali z vami ne morem iti. Tako sem slaboten, da ne morem domú, iščem si prenočišča, in če bi šel vam kazat oni dom, kedaj pridem k pokoju. Prav žal mi je, da ne morem vam postreči.“

„Nič ne skerbite za prenočišče,“ prigovarja neznanec, „saj lahko pri meni ostanete.“

Martin nič ne premišlja, ponudba mu je koj po volji, oberne se in gre kazat imenovani dom.

„Omenili ste bili,“ spregovori neznanec potoma, „da ne morete domú, tedaj ste morebiti okoličan?“

„Sem,“ odgovori Martin, „pa ne še dolgo. Popred sem živel v Y.“

„In koliko časa že stanujete v ljubljanskej okoličici,“ povpraša neznanec.

„Tri leta. — Pa se mi zelo slabo godí. Žena je bolna, tare me siromaštvo, ker ni zaslužka.“

„Kako vam je imé, če smem veleti?“

„Martin mi je imé, pišem pa se za Gričarja. — Imam, kakor sem vam bil omenil, bolno ženo, pa eno hčerko, dobro, hvaležno, pobožno stvarico. Že sem doživel mnogo zlega na svetu, pa tudi nekaj serčnega veselja sem užil, hvalo Bogu. Pred tremi leti, gospod, je bilo drugače, takrat sem lahko izhajal, ali pridervila je nesreča za nesrečo. Imel sem nekaj denarcev, tatje so jih ukrali, imel sem nekaj polja, nek slepar me je ogoljufal za vse, imel sem prijetno hišico, sovražna roka je spustila rudečega petelina ná-njo, ki jo je pozobal. Prišel sem na beraško palico. Žena je od prevelicega strahú kmalu po tistem zbolela, in Bog zná, ali bode še kedaj zdrava in terdna.

„Martin Gričar,“ ponavlja neznanec, „to imé mi je dobro znano, tedaj bi vas moral poznati.“

„E, ne vem, gospod, da bi me mogli poznati. Tudi vaš jezik razodeva, da niste rojen Slovenec.“

„Spomnite se nazaj na pretečena leta, morda se česa domislite.“

In res se je Martinu skoraj znan dozdeval neznan-
čev glas, a domisliti se ni mogel ničesar. Molčé sta
stopala svojo pot in prišla do N—jevega doma. Neznaneč
pozvoní, vratar godernjaje prikrevsá in odpré.

„Prosim, naj ta-le mož par trenutkov pri vas ostane,“
nemški nagovori neznanec vratarja, ki se je nekaj jec-
ljaje izgovarjal, neznanec pa hití po hodniku in zletí po
stopnicah v gorenje nadstropje.

Čez dober četert ure pride domač služabnik po Mar-
tina, ter ga pelje k neznanecu v razsvitljeno sobo.

„No, Martin Gričar, ali me še kaj poznaš?“

Martin je nekaj hipov molčé zerl v neznanca, čegar
obraz se je mu dozdeval tako znan. „Oh, sedaj vas pa
že poznam, že vem, vskliknil je, prav vi ste gospod grof
L—ski!“

„Martin, ali se še kedaj spominjate bitve pri Novari?“

„O ti moj Bog, kaj bi se je ne! kako so cepali ne-
srečni vojaki! kako bridko so stokali s krogli v per-
sih, z odtergano roko, nogo! Vse kervavo je bilo, in
tudi vi —“

„Tudi jaz sem bil zadet v nogo od sardinske krogle,
in vi ste me rešili, vi ste me odnesli iz gnječe, v kateri
bi bil gotovo konec vzél.“

„Nu, to je bila majhena postrežba, kar je dolžan
vsak vojak svojemu tovarišu, a kar sem storil, storil
sem iskrenemu prijatelju svojega nepozabljivega stot-
nika. Pa, gospod grof, saj ste me pa tudi obdarili. Vse
ste mi dali, kar ste imeli pri sebi.“

„To ni bilo veliko, malo sem dal, ker več nisem
pri sebi imel. Popraševal sem pozneje po vas, pa nisem
mogel nič izvedeti. Rad bi bil vam skazal svojo hva-
ležnost, ali nihče mi ni vedel dati nikakoršnega sveta.
Hvalo Bogu, da sem vas našel, tembolj, ker pravite, da
se vam slaba godi. Martin, jaz vam pomorem!“

„O ko bi vedela moja bolna žena, pa hči, da sem
vas našel, to bi bilo veselje. Večkrat že sem jima pri-
povedoval, kako ste bili zaječali v nogo zadeti, kako sem
jaz vas pobral in hitel z vami ven iz ognja, kako sem
se zamudil in bil zajet od Sardincev. Pa kako so rav-
nali z nami ti gerdobci, ti Sardinci. O prav, čisto prav
imajo Slovenci, ki pravijo, da lahoni, nemškutarji in
madjaroni in kar ž njimi derží nas nimajo za ljudi. Saj
sem sam skušal.“

Grofu L—skiju se zaiskré oči, in zadovoljno se na-
smehljá. „Aj, če se ne motim, zavedate se svoje narodnosti,
to je prav, to je lepo. — No, pustiva to za sedaj. No-
coj ostanete pri meni. Naročil sem bil služabniku, da
vam pripravi malo večerje in posteljo. Jutri zjutraj
pojdeva pa skupaj k vam na dom. Dobro počivajte!“

Služabnik, ki je bil na dano znamenje grofovo do-
šel, odpelje Martina v pripravljeno stanico pri tleh.

(Konec prihodnjic.)

Svaritev.

(Zložil Simon Jenko. *)

Oj valček sreberni, kam se ti mudí?
Alj v večnost zatekaš, alj mir ti grení?
Oj valček, oj stojaj, odgovor mi daj:
Ti ideš, — povej mi, alj prideš nazaj?

* Dozdaj še ne natisnjeni pesmici smo našli v „Vencu“,
ki so ga spisovali celovski bogoslovci l. 1855.

„Oj derzni praševalec, kaj prašal si me?
„Ne dal b' odgovora, ker dalej me tré?
„Alj ker tak' jednake so poti obém,
„Nekoljko počijem in to ti povem:

„Življenje je valček, in dnevi tekó
„Kot kapljice morje, — tekó — otekó: —
„Se ve se zgubijo, ne bo jih nikdár,
„Alj dan če zgubi se, obupat' nikár.

„Zmrači se in zora vsaj vstane ti spet,
„Še moreš življenje in dušo otét';
„Alj ah — ne odlagaj, glej ura zbeži,
„Zbeži in izdehneš in češ — in te ni!

„Če uro zamudiš, Bog drugo bo dal,
„Alj uči se šteti, bo dajat nehal — — —
— „Pa preveč mudim se, ah pozno je že,
„Oj zadnjokrat kvísko!“ — ga morje požré.

Tolažba.

(Zložil Simon Jenko.)

Dan jasni v tihem mraku mine,
Za mrakom merka noč se zgerne,
Hlad polastí se zemlje černe,
Da se solzijo vse rastline.

Pa zjutrej solnce jih obíse;
Ko klaverne zazre glavice,
Objokano cvetlice vsake lice,
Poljubi jih, solze obriše.

Ko žalost persi mi pokriva,
Veselja sled iz njih mi zgine,
In hujšajo se bolečine
In tok solzá oko zaliva;

Še nadi vender serce bije:
Naj dans si sreče gnev razsaja,
Naj dans oblak nebo obdaja;
Pa jutre solnce lepši sije.

Pravljica o klobuci.

Zeló žalostna resnica vsem klobukom in njih prijateljem.

(Humoreska. Češki spisal Vítězslav Hálek, poslovenil
Podgoričan.) = *Lovril. Goranjec.*

I.

„Naročil sem si v tovarni ljudomilega klobučarja
— gospoda Surovega,“ — takó pripoveda naš klobuk.
„Povekovitil bi rad s černilom svoje imenitne izkušnje,
svojo doživlost, svoje ugodnosti in bridkosti, svoje ne-
razkaljeno poštenje, zvlásti pa svojo korenito zvestost.“

„Mnogo bratov nas je bilo, — toliko, da se bojim,
da ne bi mogel vseh naštetí po imenu; svojih sester
nisem poznal. Na sv. Bonifacija dan sem prišel na
svitlobo tega sveta in takoj ta dan so me obesili za
steklo v omaro gospoda Surovega. O, ljubi svet,
kako si čudovit! To je ljudi, to klobukov! Koliko je
bratov! Kako se mi je serce razpalilo, ko sem videl

toliko svojih tovarišev, da plešó ljudem po glavah, — ljudem bogatim in ubožnim, vzvišenim in priprostim — in kedar so se sešli ti moji kameradje,“ kako čestito so se pozdravili vselej.

„Da pa ne zábim, moram najpoprej precej razodeti, da me je priroda nadarila z vsemi darovi, s katerimi koli se ponaša. Rasti sem bil — ugodne, udov — povitih, lic — zdravih, oči — iskrenih. Iz vsega mene je gledala neka posebna čestitost: obliča sem bil — néžnega, las — černih, svetlih. Vse to pa je presežala moja bistra razumnost in dičilo vse — moje blagostno serce. Kader koli sem se pogledal v zerkalo, vselej sem bil sam s seboj zadovoljen tako, da sem nekako hvaležno čutil na tihoma: da so vsi udje mojega telesa verlo ustvarjeni.“ Moj dobri oče ni zabil ničesar — meni potrebnega na duševno in životno popolnost; učitelj se je učitelju bahal z menoj, pedagog in klasiške filologije profesor sta me bila jako vesela, s kratka: vse je bilo edinih misli, da sem talent, — talent nenavaden; da mi bode še sreča cvela na svetu; da sem dete — skrivnostno; da sem nekako čudovit klobuk; da se ne zmesim sè svetom. — Da, mojih mlajših bratov varuha je dosti potov pripovedovala in terdila o meni, da bodem še ministruval kedaj! Po tem sem precej poznal in vedel, da je minister neka posebna žival, zató je tudi vsa moja skerb, vsa moja želja in vsa moja bolest po razodetji te varuhine menitve pečala se le s tem, kako bi se pomistril.

„Mojega detinstva dnevi so tekli mirno, igralno, ljubeznjivo; skoro sem užé želel, da bi do smerti živel tako. Ali polastila se me je neka želja, ki mi tačas še ni bila jasna. Začelo mi je doma biti nekako tesno, nesterpno, sužno — pa nisem znal, zakaj. Presodil sem sicer očinega domu vse dobrote: očetovo skerb zá-me, njegovo ljubezen itd.: ali vendar-le me je nekaj gnalo med svet. Da sem znal — kako, skočil bi bil s svojega klina, razdrobil šipo, za katero sem visel — mirno in ugodno; pobegnil bi bil med svet po razsežnem sveti! Veselil bi se bil sè svojimi brati vred, razodeval jim svoje serce, — sam ne znam, kaj bi bil vse počenjal.

„Poludne je bilo, ko sta dva gospoda prišla mimo mene; moja tovariša sta jima čepela na glavah, zdelo pa se mi je, da nista bila zadovoljna.

„„Jutri odidem!““ — dejal je eden gospodov.

„„Kako ti zavidam odhod!““ — dejal je drugi.

„„To me sili od tù!““

„„To je znamenje velikega duha!““ — dejal je zopet drugi gospod.

„Aha! — mislil sem in ménil skrivaj, zdaj še le znam, kedo sem. Jaz sem velik duh! Zdaj še le sem umel, kaj je bilo to, ki me je tako krepko gnalo iz očine hiše. Do takrat so le ljudje terdili o meni, da sem mogočen duh, potlé pa sem to sam znal.

„Kmalu sem sklenil, kaj učinim. Pojdem k svojemu očetu, dejal sem sam sebi, in porečem mu: oče, zahvaljujem se ti za vse dobrote, ki si me zasipal z njimi. Ali meni več ni po všeči v tvojej hiši. Nekaj me žene med svet. Daj mi veno, da odidem. Jaz sem mogočen duh.

„Moj oče je bil veledober, zmérom smo ga otroci radi imeli. Ni premišljaj prav nič, temuč rekel je: „„Idi iskat si glavo, ljubo moje serce; ná svoje veno in odidi po svetu z njim!““

„Pervič v svojem življenji sem ta pot čutil, da sem živ in zdrav brezi glave — nov svet se je prikazal mojim očem: spoznal sem, da sem bil slep popreje, da je očetova prava, jaz pa — da sem brez glave.

„Vdal sem se očetu, zlezal sem na svojo kljuko in tiho premišljaj, kako bi si glavo našel.

„V tem nekedo pride k nam v prodajalnico in očeta ogovori za klobuk. To je bil, kar je vse kazalo, visok gospod.

„„Kakov klobuk?““ — povpraša moj oča.

„„Najnovejše delo,““ — odgovoril je gospod.

„Oča je odperl omaro, v katerej sem visel za steklom, in nasmijal se mi. V meni je serce poskočilo. Da me ni bilo sram tega gospoda, takoj bi bil očetu v roko skočil. A oča je znal mojo sinovsko željo, torej se je ozerl vá-me, pogladil mi lase in obraz, ponosno me pogledal okrog in okrog, zatóčil v roci, na láhko priklonil se in povprašal gospoda:

„„Ne mara bi ta-le bil pristen?““

„Jaz sem bil — kakor na škerpceh. Sapa je zastajala v meni, serce mi je glasno utripalo: nisem gospoda izpustil iz oči.

Gospod me je vzel v roko, ljubeznjivo se nasmijal, blagostno prikimal z glavo, pogledal me, kakov sem znotraj, zopet prikimal in posadil me na glavo, na glavo, ki sem je tako želel.

„„Nekoliko je prevelik!““ — omenil je gospod, jaz pa sem menil, da je to dobro znamenje.

„Oča me tisto trenotje vzame gospodu z glave, ali njegovo oko ni bilo več tako očetovsko, kakor je bilo poprej, — pa nisem znal, zakaj ne. Obesil me je zopet na staro kljuko, jaz pa sem še le tiste trenotke izpoznal, kaj se godi. Persi so se mi zožile od same bolesti, v glavi se mi je vertilo — in zamolklo sem jeknil: o — gorjé!

„Po meni je moj bližnji brat prišel na versto.

„„Morda bo ta-le prav vam, gospod, kaj?““ — povpraša oča.

„Gospod je z mojim bratom učinil to, kar je bil z menoj, a ko je bil nekolikokrat pokrtil se z njim in ga zopet z glave snel, a zopet posadil ná-njo, dejal na posled:

„„Ta mi je prav.““

„Oča je prikimal z glavo, tudi brata pogladil po obrazi in po laseh, očetovski poljubil ga, posadil gospodu na glavo, gospod pa je nekov papir dal očetu — in užé je moj brat tistemu gospodu na glavi bil na poti med svet — med razsežni svet.

„Oj srečen si brat, ker si našel glavó! — dejal sem mu na slovó. Brat se je ozerl v nas druge svoje brate, rekel nam z Bogom, pa je odšel.

„Po tem času nisem imel več mirú. Ko hitro sem bil izpoznal, kakó se čepi na človeške glavi, nisem več mogel spati, imel sem zmerom dušljive sanje, najraji sem bil le sam, obraz mi je bledel in bolnooko sem pogledaval očeta.

„Zdélo se mi je, da je oča znal, da sem bolestoval. Prišel je k meni, pogladil me, potapljal po rami in rekel mi:

„„Nič ne maraj, ljubi sinek, sàj se ti ne bode zmérom tako zdéhalo. Če nisi bil po všeči tej glavi, sàj je še veliko drugih glav na svetu. Osoda to zahteva, le miren bodi, pa se prepričaš, da se ti bode dobro godilo na svetu.““

„Oča me je tješil, kakor je mogel, ali kaj je pomagalo vse to, ker se meni v serci ni nič premenilo.

„O kje najdem glavo, kje najdem svojo glavo! — ječal sem po dnevi, ječal po noči — žalostno tako, da je oča sam jel premišljati in zmajevati z glavo.

„„Za eno glavo klobuk na stran!““ potješil me je zopet oča in obesil na stran.

„Minolo je bilo nekoliko dni, predno sem prišel iz očinega doma. V tem sem zložil tó—le pesen:

Čim to serdce, čim to je,
Že mi nedáš pokoje?

„Ta pesen je natisnjena šla med svet in doživéla je užé nekoliko natisov.

„Jako krasno je sijalo solnce, ko sem vendar našel svojo glavo. Te radosti ne bi lahko popisal, in bogme! da je res: težko se vžé spominjam, kaj sem vse čutil, ko sem bil našel svojo glavo. Samo to znam, da sem tista trenutja od samega veselja bil pijan tako, da sem zabil na ločitev od očeta in na njegove opomine; da sem sél na svojo glavo in da sem prvi pot v svojem življenji vskliknil;

Jaz sem srečen! —

„Pa to pride na versto v drugem oddelku.

II.

„Resnicó je pestina v hiši mojega očeta govorila, ko mi je prorokovala, da bodem še kedaj ministroval, kajti glava, ki sem si jo bil odbral za vodnico svojega življenja, za svojo ljubo tovarišico, — ta glava je bila ministrova, minister je bil moj, jaz pa sem bil njegove glave. Bogme! taka sreča in tako nevaдна, précej o prvem koraku tako sijajnost: to doživí malokedo na svetu, tudi jaz potlé nisem več dvomil, da sem mogočen duh.

„Svoje žive dni ne pozabim tistih blagostnih časov, ki so mi cveli na ministrovej glavi. Užival sem največo všečnost, najserčnejšo pozornost, — užival vse, kar le more zahtevati klobuk na tem ubogem gerbastem svetu. Brezi greha bi čas svoje ljubezni do ministrove glave lahko imenoval zlati vek svojega življenja. Kar je množnemu človeškemu pokolenju raj: to je meni bilo bivanje ministru na glavi; torej se gotovo ni živemu kerstu ne bode čudovito zdélo, kar mi ni enkrat ni stožilo se po domu.

„Ko hitro sem bil sè svojo glavo prišel domú — moram précej zdaj omeniti, da je to bila glava, kakoršne ni na svetu nikoli nikjer. Dišala je tako, kakor pomladna cvetica, počesana in razčesana je bila vsak dan tako, kakor bi bila za bal pripravljena — pa sáj tudi zakaj ne? sáj je lahko ponašala se s takim duhom, kakoršen sem jaz! Tedaj ni moglo drugače biti.

„Ko hitro sem bil sè svojo glavo prišel domú: užé me je čakal lokaj; lokaj me je podal hišniku, hišnik zopet hišniku, ta pa je zanesel me v klobučnico zaradi potrebnega mi počinka. Pa sem res počival — mogoški: tako, kakor je tega vreden bil moj mogočni duh, — tako, kakor mi je bila napovedala pestina, — tako, kakor sem se tega nadejal najgloboče v svojem serci — in kakor si je to najskrivnostnejše želela moja duša. Nikakoršna stvar, nobena reč ni kalila mi mirnih misli — niti vznemirjala me v tihej bivalnici. Kader sem hotel tihovati, tihoval sem; kader sem želel govoriti, govoril sem; kader sem rajši molčal, molčal sem; ko pa sem bil zaspan, spal sem ali pa dremal. Kar le je gerlo ali serce poželelo: to sem učival tekoj, ko hitro se je bila želja porodila v meni.

„Moja gospa: ministrova glava — ni brezi mene stopila nikoli nikamor; jaz sem jo spremljal na konji in péš, na vozi in poleg voza kakor je nama bilo ljubše. Ko je šel dež, vozila sva se; ko pa ni bilo dežja, pa da so noge bolele naju, tudi sva vozila se. O lepem vremenu sva hodila péš; ko nama ni bil voz po všeči, hodila sva tudi péš, — péš sva z nosom rezala zrak.

„Bogme! na ministrovej glavi sem se učil izpozna-

vati svet. Kader se nama je zljubilo, peljala sva se v gledališče, pa tudi šla iz gledališča, kader se nama je zopet zljubilo: in enkrat nisva čakala konca. Tam ali tam so bile krasne veselice, kjer me je précej pri durih čakalo po sedem služnikov, ki so se pulili za čest, kateri me spremi na odločeno mesto. Tam pa tam so bila posvetovanja ali bile skupščine — ali bili zbori; — v njih sem jaz imel prvo čest. Ni ga bilo imenitnega domu, kamor bi me ne bili povabili, — še kaka čest jim je bila moja navzočnost.

„Ni dolgo časa trajalo, pa sem bil pošteno prepričan, da sem velik duh, — da, mogočnejši, nego sem se sam sebi dozdeval biti, ko me je še neka neznaná želja gnala s kljuka za steklom; do céla sem bil preverjen, da sem nalašč za ministra ustvarjen, in čudil sem se, kako sem mogel kedaj biti tako šlevast, da sem dvomil o tem. Duhu, kakoršen sem bil jaz, takemu je najlaže ministrovati. Kako so se čudili mi drugi klobuki: kako znam dosledno, kako dostojno, kako imenitno ministerski vesti se!

„Kako so se mi uklanjali drugi klobuci! Ni ga bilo ni enega klobuka v vsem mestu, — da, ni na deželi nikoli nikjer ne, da me ne bil poznal; da se ne bil užé petdeset stopinj pred menoj vstavil; da me ne bi bil pozdravil z največo čestjo. Ali tak duh, kakoršen sem jaz, ni se posebno mudil z odzdravljanjem. Najčestitejšim srečevalcem sem prikimal, kader je kak navađen klobuk, kaka šneba prišel mi naproti in pozdravil me, — njega še pogledal nisem. Pošteno sem čestil samo tiste, kateri so me vabili na veselice, — kralja, njega pa sem vselej najbolj počestil.

„Vsak drug, vsak menj čestiti klobuk je slavil me: tergali so se za mojo prijaznost. Če sem kateremu le prikimal, razglašal je to po dva dneva; če pa sem kateremu do céla bil priklonil se, pomenjalo je to najrejšo slavo. Kar so mi klobuci le videli na očeh, to se je takoj zgodilo; poslušnost do gosposke je moje srečne dni cvela po vsej kraljevini. Najbogatejše dame so se muzale okrog mene, najimenitnejše matere so svoje hčere učile, naj škiljo za menoj. Mladenke so kopernele po mojih očeh tako, kakor lačna duša hrepení po jedi, a kateri sem se priklonil, zavidalo jej je to deset drugih. Hčere so druga drugej pripovedale, kako korenjaški stopam — da vsak gibljaj, vsak korak priča ministra, jaz pa sem se ponašal s tem. Pléla se je od doma do doma o meni povest, da lahko poterkam, kjer rajši, in da katera koli mati katerega koli domu mi rada na vrat obesi svojo hčer, katero koli bi si izbral.

„Tako so me bili veseli očito in zasobno, na ulici in domá, skrivaj in vneji! Moja bešeda je vselej plačala več, nego denar, a moja obljuba več, nego beseda. Moje delalnost so raznanjali ustmeno in pismeno, z besedami in s tiskom; časopisi so sleherni dan bili polni besedovanja o meni in hvaljenja. Po meni se je vél vés majhni in veliki svet. Kakor sem jaz sedel na glavi, tako bi bili radi sedéli na glavi klobuki vseh uradnikov. Kakor sem jaz korakal, tako so se učili stopati vsi — mladeniči in starci, ki so pazili ná-me, kako se more klobuk pominstriti. Kakor sem jaz gledal, tako so gledali vsi; kakor sem jaz govoril, tako so govorili vsi, — kar sem jaz govoril, to so govorili vsi.

„O nekej priliki sem bil prišel na ulico neokertáčen, nisem utegnul, da bi me bil osnažil lokaj. Drugega dné so vsi klobuci bili prašni, kakor sem jaz bil poprej tá dan. Ko pa sem se tisti dan po tem med ljudi prikazal osnažen: še tistega dne précej so se okertáčili vsi klobuki, katerim je bilo kaj do mene.

„Nekega dne je bilo k meni prišlo petnajst klobukov: poprosili so me, da bi jih počestil s kakim spominom, kader pride kaka prazna služba na versto, in šestdeset klobukov mi je poslalo pismena voščila, ko sem slavil svoj god.

„Ali klobuk ne smé nikdar zabit: če je prav najviši, najmogočnejši, najčistejši, najvažnejši gospod na glavi, — da najlaže pade. Česar se klobuk najmenj nadeje, to se mu najrajše pripeti, a če se sodniki zaroté mu, ne ogne se žalostnega konca.

„Prigodilo se je, da je na poti prehitel me dež, vjel veter, in dež in veter sta me pokopala. Dež me je bil pokropil, veter pa vzdignil z glave, ki sem jo najgloblje ljubil, a ležal sem v blatu, kakor na opomin, da se promenim v prah in pepel. Zlodjevo je vse okrog mene jelo krohotati. Klobuki, kateri so sè svetim strahom približali se mi vselej, posmehovali so se mi. Minister me je sicer dvignil od tal, ali poprejšnja slava mi je merknila; le dež me je bil malo opral, le veter je bil poigral z menoj, pa je zibnila moja slava — in nikoli več se nisem povspel na višek svoje poprejšnje česti. Minister me ni več nesel v sobo; precej na stopnicah me je oddal služniku: svojega krasnega bivališča — svoje sreče zibeli, tega svojega raja — nisem videl ga več. Kakor strupovit mraz, tako je neka strašna slutnja prešinila mi vse ude, bridka osoda je plesala mi pred očmi z vso svojo resnostjo. — Da, ni toliko sočutja niso imeli do mene, da bi bili dali posloviti se mi od bivališča, v katerem sem bil preživel tako blagotne ure; ni „z Bogom!“ nisem smel reči glavi, ki sem bil ustvarjen jej. Ničesar ni bilo nikomur do mojega mogočnega duha, do mojega stanú! Sužnik sam je zlodjevo se nasmijal, ko me je deržal v roci, jaz pa sem prisegal strašno osveto vsem, če se utegnem zopet poveljčati kedaj.

„Precej tistega dne je po mesti, po deželi in še dalje bila razvedela se vést o mojem padci. Moji sovražniki so vriskali, in jaz sem izpoznal, da nisem imel nikjer nobenega prijatelja, ni enega ne — da je vse bilo le kanljivo, priliznjeno in potuhnjeno do mene.

„Samo to je dobro, ker velikega duha nikoli ne zapusti svest. Vdal sem se svoje osodi: moški sem terpel svoj padeč, — da, tudi temu sem se uklonil, da se bodem ogibal ljudi, ki mi prej še na mari niso bili.

„Ljubeznjivi bralec, odpusti mi, kar ti pripovem dalje, kako sem prišel učenjaku na glavo! Kako se mi je godilo pri njem, to pride na versto v tretjem oddelku.

(Dalje prihodnjič.)

Potniške drobtine.

(Spisuje L. Ferčnik.)

(Dalje.)

14. oktobra.

Zjutraj sem moral že zgodaj po koncu in spet čez most na Budejevički kolodvor. Vlak se je imel odpraviti že ob petih, a odpravil se je še le pol šestih. Mikalo me je zelo zvedeti, kako se vozi s konji na železnih šinah; tu sem zvedel toliko, da me takošna vožnja nič več ne mika.

Da bi vlaka ne zamudil, koračim jo že ob $\frac{1}{2}$ 5 čez most in proti kolodvoru, a na kolodvoru je bilo še vse temno. Na skrajnem koncu kolodvornega poslopja berli

slaba lučica, kakor od leščerbe. Tje se obrnem in stopim v pisarno obratno, kjer si je denarničar še le spanje mel iz oči. Po rešenji biljeta hočem v čakalnico, a ta je bila pod milim nebom. Počasi prikobacajo možiceljni in se sučejo prav okretno na kolodvoru in krog dveh večih vozov, stoječih na šinah. No! vprašam enega teh možakov, čegar dostojnost nisem poznal, „je to ves vlak?“ „Da,“ mi odgovori, „druga leta o tem času že nismo več prevažali ljudi, ampak le samo blago, ker se blagu ne mudi toliko priti na določeno mesto.“ Šencaj, to bo vesela vožnja! si mislim. Dvakrat pomerim na voz in dvakrat me prisili merzla sapa, ga spet zapustiti in po gibanju na kolodvoru si toge ude zopet ogreti. Med tem prihaja še nekaj drugih potnikov; brez izjemka so bili vsi Čehovi, kakor tudi obratno osebstvo, zatorej sem tudi na tej čerti slišal toliko českega govora, da sem se že celo v Čedah mislil. Vozovi imajo po 3 oddelke, srednji je največi in ima prostora za 6 v sili za 8 oseb; sprednji in zadnji sta si enaka in se more, če se nê motim, voz na obeh krajih zapreči. Zadnji oddelek na vozu, ki je bil odmenjen nam potnikom, je prevzela družina s peterimi osebami, stariši s tremi otročiči; v srednjo se stlači 7 oseb in ti so že pred odlazom tožili, da jih zaradi gnječe vse boli. Zbali so se studne juterne sape, zato so se gnjetli vkup in nekteri še s puhanjem tesni zaboj, kupej imenovan, kurili, da je neki ženski že sape primanjkovalo in so morali odduške odpahnuti.

Oziroma téh okoliščin izvolim se vvesti v prednji oddelek, ktereга sem imel deliti edino le s kočijažem. Noge si oba zavarujeva s kosmato, debelo odejo, da nama mraz ni preveč do živega segal.

Voza sta naprežena, pred vsakega po 2 konja, a ne vštric, ampak eden za drugim mora tekati, kakor v šali zatrobi konduktar in vlak se pomika naprej. V zdanji lokomotivni dobi se nam vožnja po železnici s konji šaljiva in smešna pozdeva, kakor vsaka zastarela reč, svoje dni pa je pomenjala močen napredek. Treba je omeniti, da je ta čerta najstareja našega cesarstva in izdelana že med leti 1815—1832; merila je od Budejevic do Linca 18 milj, v letih 1834—1836 se je dedelal še 9 milj dolgi kos od Linca do Gmundna. Od Linca do Gmundna je že davno napravljena lokomotivna železnica; od Budejevic do Linca je pa še v delu, do Zatlésbaha že izdelana ter obrātu izročena.

Iz popisa gre lahko soditi, da vožnja na železnici s konji ni noben dir; prav lepi čas imaš, ogledati si do dobrega kraje bližnje in daljne ob železnici. Zavoljo manjih stroškov so napeljali to železnico po gozdih in pustih bregovih, da ni bilo treba dragih zemljišč odkupovati. Torej ne prehitro se pomikuje naš vlak v pogostih krivuljah v klanec in ko smo priropotali že uro daleč, se čerta tako zavije, da imamo celo Linško okolico pred seboj. Mogočna Donava je hlapila svoj jutranji hlap, vsi dimniki mestni so kadili kakor velika tobakarska družba, nad mestom pa se je vzdigalo poslopje na Frajinbergu — in zadej bolj Pestlinskagora z romarsko cerkvijo. Bil je to zadnji zanimiv pogled. Čerta se je kmalo zavila v gozd s temnim smrečjem in tû nas čaka dolga versta z blagom naloženih vozov. Radovednost me je mikala, kako se bomo ogibali, kajti do sém je bila napeljana le ena koleja, a uganjka se je rešila prav naravno. V gozdu je prostora obilo in tû ste napravljene dve koleji kaci 40—50 sežnjev. Tû je čakališče obema vlakoma, kteri pred tje dospé, čaka nasprotnega vlaka na ogibalni koleji in kedar ta prisopiha s konji, se mora vstaviti na vštricni ogibalni koleji toliko časa, da prejšnji vlak, če je daljši, iz glavne čerte

pride na ogibalno in iz te zopet na glavno čerto. Nevarnosti ni nobene za potnike, prej bi utegnili biti za vprežene konje. Šine kolejne niso popolnoma železne, železne šinice, na katerih tečejo kola, so pribite na lesene, podolgotna ložene hlode, in čuvaj jih mora pred vožnjo z grafitom mazati, da kola bolj gladko derčé. Ko dospemo verh klancev, se izpreže en konj in oddá v postajni hlev; ker je poznej čerta nagnjena, zadostuje en konj.

Družba, tako mi je vedel pripovedovati kočijaž, ima 300 konjev, hlapci in kočijaži so plačani na mesec in vsak ima voziti le svoj kos ceste, dalej ne pride nikdar. Kedar pride na svojo postajo, izpreže konje, in čaka nasprotnega vlaka, da ga zapelje spet na svojem kosu nazaj.

Kraji, po katerih smo se vozili, niso bili niti prijetni, niti rodovitni. V Galnajcerkvi je postaja za zajterk; zmraženim in teščim je prav dobro déla topla kava in požirek koralke po verhu.

Na drugi postaji v Lestu postojimo spet 10 minut. Od prve do druge postaje se je vozilo večidel po gozdih ali rebrih; od daleč se nam je kazalo mestice Freistadt. Na drugi postaji dobimo terdega Čeha za soseda, ki je prevzel voditev voza ali vlakiča v malem. Pri Sommeravi vidimo stavljenje nove železnice; kolodvor dodelan in cel roj delalcev, ki so kopali, nakladali, vozili, nadzorovali, burke uganjali in kar je še drugega pri enakih delih navadnega.

Na 3. postaji v Črešnjici (Kerschbaum) se odpočijemo, kajti vozili smo se že celih 6 ur. Gostilničar Kutzberger je poskerbel pošteno južino s černo kavo in pivom vred za 1 gld. 6 kraje. Pri mizi sem še le spoznal svoje potne tovariše, ki so bili dosihmal v srednjem oddelku mojim očém prikriti. Mož v petdesetih letih z obokanim nosom, s težko zlato verižico nad trebuhom, roke s perstani okovane, se kmalo razodene kot potomca Semitovega.

Precej se izpové, da je obertnik iz Furth-a in da potuje po opravkih v Čehe. Svoj obert je moral že boljše zastopiti, nego zemljopisje; o avstrijskih deželah je bil popolnoma neveden in govoriti je vendar hotel. Terst mu je po imenu najbolj znano mesto, ker morebiti nekaj blaga od tod prejema.

Od Črešnjice do Zattlesdorfu je svet prav reven, zemlja roda, malo sadja, tudi gozdno drevje pritlično, toliko več se pridela lanú, kterega sem videl mnogo in prav lepega, razprostertega po pašnikih, ali pa že postavljenega v kapelice. Videlo se je, da so se tu že poprijeli merzlovodnega gojenja, ker sem zapazil več takih jam napravljenih za godenje. Od Črešnjice do Zattlesdorfa imel sem prav prijetno vožnjo. Ker se je zadnji oddelek spraznil, mi svetuje vozov sprvodnik, naj se vsedem v ta oddelek, češ, tam bom za vetrom in bom imel priliko prav mirno si ogledovati okolico in svet; za ta nasvet sem mu bil prav hvaležen.

V Zattlesdorfu čakamo $\frac{3}{4}$ ure na odhod vlaka, v Čedah se reče odjezd, a jezdili nismo, nego prav pohlevno se vozili. V čakalnici in kupeji se je zbrala prava mešanica ljudi, Čehov, Nemcev in utrakvistov, kakor se to sploh primerja na raznojezičnih mejah. Čehinje kakor Slovenke ljubijo pisano svetlo obleko, pisane rute, predpasnike itd.; Nemke pa temno obleko in imajo glavo ovito s svilnato černo ruto.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnice.

* Nek pek sreča mesarja. — Zdravo prijatelj, odkod pa? — Jaz pridem ravno iz tvoje pekarije, kjer sem si hlebec hruha kupil, odgovori mesar. — Kruha? vpraša pekar začuden, kje pa ga imaš? — V žepu mojega persnika ga imam, reče smijoč se mesar in odide. Pekar se močno jezi, da ga je mesar z njegovo znano malo peko tako na smeh postavil in sklene o priložnosti se nad njim maščevati. Kmalo se zopet srečata pek in mesar. Pek se prijazno približa in vpraša mesarja: Znaš li prijatelj, odkod pridem? — Ne! — Iz tvoje mesnice, kjer sem volovsko glavo kupil. — Kje pa jo imaš, vpraša mesar. — Pod mojim klobukom, odgovori pek in se grohotno nasmija, da je mesarja tako dobro osmešil.

* V družbi se je govorilo o smerti. Nek šaljivec reče: Najraje bi jaz umerl na pustni večer, ker tega dne so vsi vragovi na plesu, pa bi jim lahko ušel in v nebo zmuznil.

* Sluga ukrade sreberno žlico. Pride v zapor in sodnik mu dosodi 20 s palico. Ko se mu jih je odmerilo deset, začne se bolestno zvijati in silno ihteti, tako da ga sodnik oprostí zadnjih deset. — „Bog Vam stokrat poverni, kar ste meni odpustili“ — zahvaluje se sluga sodniku in vstane s klopi.

Ogled po svetu.

Avstrijsko - ogerska deržava. Največ govora po časnikih je zdaj o imenovanju novih cesarskih namestnikov. Dosedanji deželni glavar na Kranjskem, Auersperg, je mesto odstavljenega Wurzbacha imenovan za namestnika v Ljubljani. Baron Ceschi pride iz Celovca za namestnika v Terst. Dalje je ministerstvo prestavilo dolenje-avstrijskega namestnika Weberja na Moravsko, moravskega namestnika grofa Thuna v Solnograd in barona Konrada iz Zgornje-Avstrijskega na Dunaj. Vladni in nekteri židovski listi pravijo, da je vlada s tem imenovanjem uterdila ustavo. Posebno zadovoljni so z Auerspergom in nadejajo se, da bo on vse narodnjake na Kranjskem kar na mah v kozji rog ugnal in „k večnemu molčanju“ primoral. Govori se tudi, da bo deželni zbor na Kranjskem razpuščen in da bodo pri novih volitvah nemčurji zmagali. Nam se pa zdi, da bo Auersperg na Kranjskem še manj opravil kakor Wurzbach. Ako pride do novih volitev, bodo Slovenci na Kranjskem zopet pokazali, da oni ne odstopijo od svojega pravičnega programa in da bodo enoglasno volili svoje prejšnje zastopnike. — Kedo pride na izpraznjeno mesto na Koroškem, ni še znano. Ceschi nam Slovincem sicer ni bil poseben prijatelj, pa toliko pravicoljubnosti je vendar pokazal, da je marsikterega nemškutarskega uradnika, kar se tiče slovenskega uradovanja, zavernil na pravo pot.

V hervaskem saboru ste se narodna in madjaronska stranka pogodili. Redne seje so se pričele. Kako dolgo bo ta prijateljska zveza trajala, se ne da določiti, pa menda ne dolgo, ker se ne da misliti, da bodeta tako neenaka elementa, kakor madjaroni in narodnjaki, dolgo časa prijatelja. —

Volitve na Ogerskem izpadajo Deakovcem in vladi ugodne. Najnovejše poročila naznanjajo, da je dozdej 226 deakovcev in 126 levičnjakov ali vladi nasprotnne stranke izvoljenih.

Proti Magjarom, ali zaprav proti vladnimi Magjarom je povzdignil glas sam Magjar, voditelj levice Tisza in govoril v Debrečinu svojim volilcem o volitvah tako-le: „Žalostno je v tem boji to, da se podkup, zloraba oblasti, teptanje pravice posameznih in zatajevanje postav — v taki meri upotrebljuje, kakor si nihče v naši domovini niti sanjati ni mogel. In to se je godilo od onih, ki so najbolj poklicani narodno mravnost in spoštovanje postav varovati. To je žalostno. Ker če to ravnanje dalje traja, mora se moralnost (magjarskega) naroda pogubiti, spoštovanje do zakonov iz naroda izginiti, vera v ustavno življenje podreti, in neizmerne nasledke imeti.“ Za to obeta Tisza, da bo levaica vse storila, da zdanji nepošteni vladi na Ogorskem, katera pravico z nogami tepta in narodno poštuje, otrava, kermilo z rok izterga.

Družba sv. Mohora.

Letošnje družbine knjige so hvala Bogu v natisu vse končane, razun Koledarja vse tudi že vezane. Ker se Koledar sproti veže, **prične razpošiljatev takoj v drugi polovici tega meseca.** Vso razpošiljatev oskerbuje družbini blagajnik g. profesor Andrej Einspieler v Celovcu; prve knjige bodo poslane v mesta, da je učenci srednjih in viših šol dobé še pred koncem šolskega leta. Častite gg. poverjenike prosimo, knjige razdeliti tako, da sprejme vsak družbenik **šestero** bukev namreč:

1. „Življenje svetnikov“ 7. snopič.
2. „Življenje Kristusovo“ 4. snopič.
3. „Kupčija in obertnija.“
4. „Umni živinorejec.“
5. „Slovenske Večernice“ 27. zvezek in
6. „Koledar za leto 1873.“

Knjige se bodo navadno pošiljale kot blago po željnici, da se udom in predstojnikom prihrani prevēlika poštnina; po pošti jih dobé samo oni, ki so izrečno to tirjali. Če se vrine semtertje kaka pomota, naj se blagovoljno poroča odboru, da jo preiskava in poravna. Pri tolíkem številu udov se na pozneje spremembe stanovališča ni moglo ozir jemati; zato naj sprejme vsak svoje bukke v tisti dekaniji in fari, v kateri se je vpisal.

Natančni družbini imenik kaže, da šteje družba letos 397 dosmertnih in 18.528 letnih udov, tedaj je letos vseh družnikov **18.925.**

Po posameznih škofijah razdelé se tako-le:

1. Goriška . . .	56	dosmert.	2158	letnih udov.
2. Kerška . . .	36	„	1913	„
3. Lavantinska .	112	„	6533	„
4. Ljubljanska .	154	„	6519	„
5. Terzaška . . .	21	„	1033	„
6. Senjska . . .	2	„	95	„
7. Poreška . . .	2	„	84	„
8. Zagreška . . .	3	„	101	„
9. Sekovska . . .	8	„	62	„
10. Somboteljska	—	„	13	„
11. Videmska . .	—	„	10	„
12. Razne druge	3	„	7	„

Vkup . 397 dosmert. 18.528 letnih udov.

Lani je bilo vpisanih 368 dosmert., 17.027 letnih udov. Tedaj je letos pristopilo na novo 29 dosmert. in 1501 l. udov. Tedaj vkup 1530 družbenikov.

Družbini dohodki znašajo letos . . 19.672 gld. 34 kr.
Ako se jim primerjajo vsi stroški 19.462 „ 10 „

Ostane gotovine . 210 gld. 24 kr.
od ktere se polovica združi z Matico, polovica pa za Janežičevo ustanovitev daruje.

Matici je letos priraslo 595 gld. 62 kr., tedaj iznaša njena glavnica 15.029 gld. 27 kr.

Omenili smo v 10. listu „Bes.“ odborov sklep, po katerem namerava izdavat i „občno povestnico“ in zgodovino o raznih iznajdbah,“ če najde za taka dela pripravnih pisateljev. Radostno naznanimo danes, da odborov poziv do slov. pisateljev ni ostal brez vspeha. „Občno povestnico“ spisovati se je odboru ponudil mož, kateremu je odbor s polnim zaupanjem izročil važno in težko nalogo. Ta mož je gospod profesor Josip Staré. Poterjen na praškem vseučilišču za predavanje zgodovine in zemljopisja na viši gimnaziji z nemškim, slovenskim in hervaškim učnim jezikom, predava za čas svojega petletnega službovanja samo zgodovino na celi gimnaziji; ravno je imenovan za profesorja na Novomeški gimnaziji ter se tako iz Požege verne v ožjo svojo domovino. Načert po katerem misli občno povestnico za prosto slov. ljudstvo spisovati, je družbin odbor popolnoma odobril, ker se po vsem zloga s stavljenimi pogoji. Enoglasno so tedaj odborniki sklenili, gosp. pisatelja prositi, da obljubo spolni in delo prevzame. Spisovati zgodovino o iznajdbah, oglasili so se dosedaj trije pisatelji; kateremu se bode to delo izročilo, odloči odbor v prihodnji seji.

Darilo za Umekov spominek.

	Prenesek iz 2. lista	154 gld.	— kr.
83. Neimenovan	—	30	„
84. G. Anton Sovdat, c. kr. fin. komisar	1	—	„
85. „ Jož. Škarbina, župnik v Ukvah .	—	70	„
86. „ Franc Kepec, kaplan v Kostanjevici	—	70	„
87. „ J. Brencé, duhoven v Dutovljah .	—	50	„
88. „ O. Beno Scheitz, g. prof. v Celovcu	4	—	„
89. „ V. Kodrič, strežaj v Terstu . . .	1	—	„
Vkup .	162	gld. 20	kr.

Kurzi na Dunaji 8. julija 1872.

Kreditne akcije	gld. 329.60	Nadavek na srebro	gld. 108.05
Národno posojilo	„ 64.60	Napoleondori	„ 8.90

Žitna cena v Celovcu.

Po vaganu:

pšenica	gld. 6.36	— reŝ	gld. 4.15	— ječmen	gld. 3.34	— oves
	gld. 1.98	— ajda	gld. 4.30	— turšica	gld. 4.35.	

Listnica.

Besednikova. Čč. gg. A. P. v Lj. Naročnina za drugo polletje je poravnana. — Sl. čitalnica v K. za 2 iztisa je za celo leto samo 5 gld. naročnina, katero smo že v začetku leta prejeli. — Sl. čital. v M. Za prvo polovico tekočega leta nismo še prejeli naročnina. — J. P. v Kr. Humoreski manjka najpotrebnejšega, namreč humora, torej je v tej obliki ne moremo porabiti. —